

הלכידה הראשונה של סירת מחבלים

על ידי טרפדת חיל הים (1969)

שנת 1969 הייתה שנה שבה סבלה העיר חיפה בצורה יוצאת דופן מפיגועים חבלניים שעיקרם היו הנחת חומרי חבלה בכניסות של בנייני מגורים.

הביטחון השוטף ומניעת החדירה בים הוטל באותה תקופה בעיקר על פלגה 914 בפיקודו של רס"ן מיכה לצור (לצרוס) שמנתה 3 ספינות (ט-203, ט-204, ט-206) ומקום עגינתן הקבוע- נמל אשדוד.

ספינת הטורפדו (סט"ר) מנתה כ-15 אנשי צוות והייתה מצוידת בתותח 40 מ"מ בירכתיים, תותח 20 מ"מ בחרטום ושני מקלעי 0.5 משני צידי הגשר. מהירות השייט הייתה- 27 קשר.

הערכת המצב הייתה שמקור החדירות הוא מלבנון. ספינות הפלגה, סופחו בסבב למשך שבוע עד 10 ימים לבסיס חיפה. הספינה, הפכה להיות מקום המגורים ובכך נוצר גיבוש והווי מאוד מיוחדים. מידי לילה ערכה אותה ספינה סיורים בגבול הצפון במטרה למנוע חדירה של ספינות מחבלים. היחידה הייתה ברמה מבצעית גבוהה, הצוותים והמפקדים מאומנים היטב וחדורי שאיפה ונחישות להיות הראשונים בלכידת ספינת מחבלים שתביא להפסקת הפיגועים הצפון ובחיפה.

מכיוון שהספינה ט-204 הייתה בשיפוץ יצא צוותה, בפיקודו של סרן דוד ניצן (ונציה) לסדרת הסיורים על הספינה ט-203. ככול ערב משעת היציאה לסיור ממל חיפה, עד לחצות בוצעו תרגולים שונים שהגבירו את המיומנות והמוכנות, ושמרו על ערנות ודריכות. מחצות עד הבוקר חולק הצוות למשמרות.

באותה תקופה לא הייתה תורת סיור מסודרת, לא היו הנחיות על מסלול הסיור, נושא חקר הביצועים עדיין לא הבשיל כך שמפקד הספינה היה בעל החלטה הבלעדי על אופן ביצוע הסיור, מהירות, שטח כיסוי, טווח מהחוף, עצירות, עגינות וכולה. כך לדוגמא יכול היה מפקד הספינה להחליט על שיוט למרחק של 12 מיל מהחוף או לבצע גירוד חוף המרחק קטן ממנו. בשום אופן לא היה ניתן להתחקות, ללמוד ולצפות היכן תשייט הספינה בזמן נתון, הכול היה אקראי לחלוטין, לא מתוכנן מראש ובלתי נצפה.

היו גם מקרים בהם בוצע מרדף במהירות מכסימלית של כ-38 קשר אחרי מטרות שלבסוף התבררו כלהקות ציפורים.

באחד הסיורים, קיבל מפקד הספינה החלטה על ביצוע מארב מעט לאחר חצות התקרבה הספינה למרחק קטן מאוד מצוק ראש הנקרה והטילה עוגן במפרצון הקטן שהיה מספיק עמוק לעגינה המנועים דוממו והצוות נכנס למשטר של משמרות. המחשבה הייתה שבאם תחדור ספינת מחבלים מהצפון יקשה עליה להבחין בספינה המסיירת, היא תמשיך בהפלגת ובכך יושג גורם ההפתעה.

לפתע נצנצה נקודה בהירה על מסך המכ"ם. נקודה המתקדמת מתחום לבנון לכיוון דרום, סמוך מאד לחוף, במהירות הקרובה ל 30 קשר. מכ"ם החוף בחוף הנקרה דיווח גם הוא על מטרה שנעה מצפון לדרום, כך שהפעם, יותר מהפעמים הקודמות הייתה סבירות גבוהה למשהו אמיתי. המתח, הדריכות והנחישות של אנשי הצוות גברו מתוך צפייה לבאות

היה ברור שהמטרה איננה מבחינה בספינה המסיירת (ט-203) ועל כן היא המשיכה בהפלגתה לכיוון דרום לעבר היעד.

לאחר לכידת הספינה התברר דפוס הפעולה. חומרי החבלה היו מוכנסים למיכלים אטומים למים ומובלים על ידי סירות מהירות מלבנון לנקודה בים מול העיר עכו. שם המיכל היה נקשר למצוף ומשולשל לתוך המים. הסירה המהירה הייתה חוזרת ללבנון ואז הייתה מועברת תשדורת רדיו לדייגים בעכו שהיו יוצאים להפלגה תמימה ואוספים את חומרי החבלה. חומרי החבלה היו מועברים לחוליות בארץ שהיו מטמינות אותם בבתים בחיפה ובכך מייצרים את הפיגוע.

כול זמן שספינת המטרה לא חצתה את הגבול נשמר שקט מוחלט בספינה ט-203, מנועים מדוממים בהמתנה לרגע המתאים לצאת מהמארב להסתער וללכוד. כאשר המטרה הבלתי מזוהה חצתה את הגבול וחדרה מרחק של כמייל לכיוון דרום נתן מפקד הספינה את הפקודה להניע מנועים, להרים עוגן ולהפליג במהירות לעבר הספינה החודרת. הצוות, שהיה מתורגל ומקצועי מאד ביצע את הפעולות במהירות רבה עוד לפני שהמטרה יכלה להגיב ולברוח. התפתח מרדף, תוך ירי, כאשר המטרה מנצלת את מהירותה הגבוהה וכושר התמרון להפלגה בעקלתון וביצוע פניות חדות ומהירות על מנת לחמוק מספינת הטורפדו. היה חשש כבד שהמטרה תצליח לחמוק צפונה אך מפקד הספינה היה נחוש במיצי המרדף גם אם יהיה צורך לחדור לתחום לבנון. תוך כדי המרדף ספינת המטרה נפגעה ונעצרה. באלומת הזרקור היה ניתן להבחין ב-4 אנשי צוות המרימים ידיהם לכניעה. הם הועלו מיד לספינת הטורפדו.

לא היה ספק בזוהתם של הלכודים הם פשוט נשאו תעודות מזהות של ארגון הפת"ח. זו הייתה הפעם הראשונה שספינת חיל הים לוכדת ספינת מחבלים ופעם ראשונה שנראו תעודות מסוג זה. אחד מאנשי הצוות שהיה דובר ערבית התנדב לתחקר את המחבלים ובהתלהבותו היה קרוב מאוד לשימוש באלימות פיזית. מפקד הספינה פקד בצורה נחרצת וחד משמעית שתפקידו הוא להביאם לגורמים המוסמכים שידעו להוציא מהם את כול המידע הנדרש על השיטה, דרך הפעולה, הסייענים המפעילים ועוד. המחבלים נקשרו וספינתם נגררה לנמל חיפה.

מי שהיה בזמנו מפקד מחוז הצפון במשטרה, ניצב מרדכי רון, הסיע את מפקד הספינה, דוד ניצן (ונציה) במכוניתו וקיבל בסיפוק רב דיווח ראשוני על הלכידה המוצלחת ועל עצם העובדה שהמחבלים הובאו חיים ואז אמר: "הם יזמרו, ועוד איך הם יזמרו, כמו זמירים הם יזמרו." וכך היה הם סיפרו על דרך הפעולה, על החוליות השונות, על הסייענים והמפעילים.

בעקבות לכידתם ובעקבות "זמירותיהם" הצליחו כוחות הביטחון לשים את ידם על רשת ענפה ורחבה של מחבלים שחלקם היו מתוך ערביי ישראל וחלק גדול נוסף ביהודה ושומרון.

חיסול הרשת הביא שקט לתושבי חיפה והצפון-סידרת הפיגועים הזו חוסלה.

ובזאת זכה חיל הים ופלגת הסט"רים לרשום הישג מרשים וראשוני במלחמה בטרור.